

MORA

Finanspolicy för Mora kommun

Beslutad av Kommunfullmäktige 2009-12-14 § 117
Dnr: KF 2009/347 040
Ver 1.1

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
1.1	Finanspolicyns syfte och omfattning.....	3
1.2	Övergripande mål för finansverksamheten	3
1.3	Organisation av finansförvaltningen	4
1.3.1	Kommunen och de kommunala bolagen	4
1.3.2	Fördelning av ansvar och befogenheter	4
2	Likviditetsförvaltning	5
3	Risker och försäkringsinstrument.....	6
3.1	Risker	6
3.2	Derivatinstrument - försäkringsinstrument	6
4	Tillgångar	7
4.1	Allmänt.....	7
4.2	Kortfristig utlåning.....	7
4.3	Långfristig utlåning	7
4.4	Särskilda riktlinjer för placeringar som avser långfristiga ändamål	7
4.5	Extern förvaltning av kommunens medel	8
5	Skulder	8
5.1	Allmänt.....	8
5.2	Kortfristig upplåning	8
5.3	Långfristig upplåning	9
5.4	Finansiell leasing.....	9
6	Borgen och garantier	9
7	Styrning och rapportering.....	9
7.1	Styrning	9
7.2	Kontroll, Rapportering och Uppföljning.....	9
7.2.1	Kontroll	9
7.2.2	Rapportering.....	10
7.2.3	Uppföljning	10

Bilaga

1. Placeringspolicy för förvaltning av pensionsfonden.

1 Inledning

Finanspolicyn skall utgöra ett övergripande ramverk som reglerar och styr den finansiella hanteringen inom Mora kommun. Den ska även fungera som ett ramverk för kommunens majoritetsägda bolag.

1.1 *Finanspolicyns syfte och omfattning*

Finanspolicyn syftar till att i ett sammanhang lägga fast mål och riktlinjer för kommunen och de helägda kommunala företagen inom följande finansiella områden:

- Beslutanderätt, organisation
- Koncernsamordning av finansverksamheten
- Likviditetsplanering
- Placering
- Utlåning
- Upplåning och leasing
- Försäkringsinstrument
- Borgen och garantier
- Styrning och rapportering

Policyn inkluderar de föreskrifter för kommunens medelsförvaltning som fullmäktige skall fastställa enligt 8 kap 3 § Kommunallagen, inklusive 3 a § vilken avser pensionsmedel, vilken närmare preciseras i Placeringspolicy för förvaltning av pensionsfonden.

I kommunstyrelsens delegationsordning framgår vilka personer som inom det finansiella området har rätt att ingå och påteckna avtal för kommunens räkning.

I kommunfullmäktiges årliga budgetbeslut fastläggs resultat-, finansierings- och balansbudget. Den finansiella verksamheten skall anpassas efter de beslut som fattats i kommunfullmäktige.

1.2 *Övergripande mål för finansverksamheten*

Inom ramen för kommunallagens bestämmelser och denna policy skall på lång sikt kommunkoncernens upplåning ske till så låg kostnad som möjligt och de egna medlen placeras så att kravet på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses.

Kommunkoncernens finansverksamhet skall drivas så att den medverkar till att säkerställa koncernens betalningsförmåga på kort och på lång sikt.

Finansverksamheten skall genomföras på ett säkert och effektivt sätt utan spekulativa inslag och så att en betryggande säkerhet alltid upprätthålls. Finansverksamheten skall medverka till att kapitalanskaffning och kapitalanvändning i kommunen och dess företag blir effektiv. Med beaktande av de riskbegränsningar som anges i finanspolicyn är målsättningen att uppnå bästa möjliga finansnetto för kommunkoncernen.

1.3 Organisation av finansförvaltningen

1.3.1 Kommunen och de kommunala bolagen

För att hantera koncernens ekonomi effektivt skall kommunen på det sätt och inom de ramar som kommunfullmäktige beslutar, samordna de finansiella frågorna för de enheter som ingår i kommunkoncernen.

Samordningen mellan kommunen och de kommunala företagen regleras i denna policy och i ägardirektiv till företagen. För företagen hänvisas i övrigt till Aktiebolagslagens (ABL) bestämmelser.

I kommunkoncernen ingår de helägda företag där kommunen har ett rättsligt bestämmande inflytande. Även de av bolagen helägda dotterbolagen ingår i kommunkoncernen.

1.3.2 Fördelning av ansvar och befogenheter

För den kommunala koncernen skall följande ansvars- och befogenhetsfördelning gälla för den finansiella verksamheten.

Kommunfullmäktige

- Beslutar om övergripande riktlinjer och finanspolicy för kommunkoncernen.
- Beslutar om ramar för upp- och utlåning, borgen samt övriga finansiella mål.

Kommunfullmäktige delegerar det operativa ansvaret för finanshanteringen till kommunstyrelsen inom ramen för denna finanspolicy.

Kommunstyrelsen

- Verkställer kommunfullmäktiges beslut.
- Ska se till att den fastställda finanspolicyn efterlevs och sprids i organisationen.
- Kommunstyrelsen ska löpande följa kommunens finansiella situation genom rapportering från finansutskottet och ekonomichefen.
- Vid behov initiera förändringar av finanspolicyn.
- Beslutar om externa förvaltningsuppdrag samt förvaltning av andra organisationers medel.

Kommunstyrelsen har i särskilda instruktioner fastställt Finansutskottets roll.

Finansutskottet

- Är kommunens boksluts- och budgetberedning
- Ansvarar för övergripande ekonomisk planering och uppföljning vilket även innebär arbete med strategiska frågor rörande kommunkoncernens finansiella verksamhet.
- Bereder frågor som rör finansförvaltningen till Kommunstyrelsen och ansvarar för kommunens medelsförvaltning.
- sammanställning av kommunens finansiella positioner rapporteras löpande till finansutskottet.

Ekonomichefen i kommunen

- Övergripande ansvar för genomförandet av den finansiella verksamheten
- Ansvarar för att kommunen följer de ramar och riktlinjer som fastställs i denna policy
- lämna finansutskottet rapporter om den finansiella utvecklingen och ställningen, om fattade finansiella beslut grundade på delegation samt i övrigt initiera frågor inom det finansiella området.

De kommunala företagen

- I kommunkoncernens företag skall upprättas en företagsspecifik finanspolicy som skall baseras på den kommunkoncerngemensamma policyn och på gällande ägardirektiv. Policyn skall antas av respektive företagsstyrelse. Angående respektive styrelses ansvar för företagets finansiella verksamhet och risker hänvisas till Aktiebolagslagen (ABL).

2 Likviditetsförvaltning

För att nå en effektiv penninghantering skall likviditetsplaneringen för hela kommunkoncernen vara samordnad. För att denna ska bli så korrekt som möjligt, skall förvaltningarna och koncernföretagen upprätta egna likviditetsplaner. Likviditetsplanerna skall uppdateras på tider som finansfunktionen bestämmer. Härutöver rapporteras utan anmaning större förväntade avvikelser i penningflödet. Förvaltningarnas och koncernföretagens planer sammanställs i en gemensam likviditetsplan för kommunkoncernen.

Likviditetsplaneringen skall

- ligga till grund för bedömning av betalningsberedskapen på kort och lång sikt,
- utgöra underlag för beslut om upplåning och placering av likvida medel.

Finansfunktionen skall tillse att det i kommunkoncernen finns en tillfredsställande betalningsberedskap, vilken skall uppnås genom egen likviditet, avtalade kreditlöften samt bemyndigande om upptagande av kortfristiga krediter.

Betalningsberedskapen är beroende av tillgången på likvida medel, d v s kontanter eller sådana tillgångar som snabbt kan omsättas i kontanter. Inom ramen för likviditetsförvaltningen skall bundna placeringar överstigande ett år ej ske.

Kommunfullmäktige beslutar årligen i samband med budgeten om vilken ram som skall gälla för kortfristig upplåning inklusive utlåning till bolag.

Kommunen kan avsätta medel för pensionsutbetalningar eller andra framtida investeringsändamål. Kommunfullmäktige beslutar årligen i samband med budgeten om hur stor del av likviditeten som skall avsättas för framtida ändamål. Förvaltningen av pensionsfonden framgår närmare av Placeringspolicy för förvaltning av pensionsfonden, bilaga 1.

3 Risker och försäkringsinstrument

3.1 Risker

All form av ekonomisk verksamhet innebär alltid ett visst mått av finansiellt risktagande. En passiv finansförvaltning innebär att inga åtgärder vidtas för att minimera eller parera risker. Genom en aktiv finansförvaltning skapas möjligheter till ett rationellt hanterande av risker med beaktande av den kostnad som det medför att minska eller eliminera risker.

Några av de risker som kan identifieras är:

- **valutarisk** - värdeförändring av en valuta i förhållande till andra valutor. Kommunkoncernen skall inte ta några valutarisker vid placering av likviditeten. Endast placeringar i svensk valuta får förekomma. Kommunkoncernen skall inte ta några valutarisken vid nyupplåning. Om upplåning sker i utländsk valuta skall valutarisken omedelbart försäkras bort.
- **ränterisk** – värdeförändring på en räntebärande position som följd av ändrade marknadsräntor
Ränte- och kursriskerna begränsas dels genom begränsningar av vilka instrument som är tillåtna dels genom begränsning av bindningstider.
- **kreditrisk** - motpartsrisk – risken att en motpart inte fullgör sina förpliktelser. Motpartsrisken begränsas genom att enbart placeringar sker i banker och penningmarknadsinstrument där ratinginstitut lämnat en rating med mycket hög kreditvärdighet. Tillåtna motparter är av Finansinspektionen godkända och verksamma banker och värdepappersbolag i Sverige.
- **likviditetsrisk** – risken att en placering inte kan omsättas i likvida medel utan påtaglig kostnadsökning. Likviditetsriskerna begränsas genom likviditetsplanering och val av placeringsformer/värdepapper som vid var tidpunkt kan disponeras/säljas. Löptiden på placerade medel skall anpassas till framtida behov av betalningsmedel på kort och medellång sikt i enlighet med likviditetsplanen.
- **finansieringsrisk** – risken att likvida medel inte kan lånas upp utan påtaglig kostnadsökning. Finansieringsrisken begränsas bland annat genom kapitalbindning av lån.

3.2 Derivatinstrument - försäkringsinstrument

En del av dessa risker kan begränsas genom att använda derivatinstrument. Dessa instrument får endast användas för att skydda en reell underliggande placering/upplåning.

Kommunen och bolagen får ingå sedvanliga, på de svenska och internationella finansmarknaderna förekommande avtal, i syfte att minska och/eller sprida de med placering- eller upplåningen eventuellt förekommande riskerna. De stora ränte- och valutarörelserna på marknaden visar på nödvändigheten av att via derivatmarknaden kunna hantera ränte- och valutarisken utan att det påverkar portföljens förfallostruktur.

Följande derivat och kombinationer av desamma, är godkända instrument:

- Ränteswap
- Ränteooption – CAP (räntetak) Floor (räntegolv)
- Räntetermin
- FRA - forward rate agreement

Tillåten motpart är banker och värdepappersbolag verksamma i Sverige som är godkända av Finansinspektionen.

4 Tillgångar

4.1 Allmänt

Kommunkoncernens kassaflöden skall samlas i ett koncernkonto så att kommunkoncernens ut- och ingående betalningsströmmar kan kvittas mot varandra.

Kravet på god säkerhet i kommunkoncernens medelsplacering, innebär bl a att kredit-, ränte- och likviditetsrisker skall undvikas eller minimeras.

Vid placering av kommunkoncernens medel skall därför sådana former väljas att kravet på lågt risktagande tillgodoses och att – med beaktande av detta – bästa möjliga förräntning eftersträvas.

Utlåning får ske till företag, organisationer, stiftelser mm där kommunen är ägare eller har ett rättsligt bestämmande inflytande.

4.2 Kortfristig utlåning

Kortfristig utlåning dvs placering av överskottslikviditet eller vidareutlåning av kortfristig upplåning, skall ske med beaktande av kravet på godtagbar kreditrisk och med hänsynstagande till övriga risker och likviditetsaspekter av sådana placeringar. Högsta möjliga avkastning skall eftersträvas inom ramen för finanspolicyns riskbegränsningar.

4.3 Långfristig utlåning

Långfristig utlåning får ske till av kommunen majoritetsägda bolag inom av kommunfullmäktige fastställda ramar på det sätt som kommunstyrelsen beslutar.

Avsiktligt räntearbitrage, vars enda syfte är att skapa räntevinster för kommunkoncernen, är inte tillåtet. Upplåning och placering som teknik för minimering av ränte- och finansieringsrisk får dock genomföras under förutsättning att kostnad och intäkt har säkrats vid affärsavslut samt att finanspolicyns regler i övrigt följs. Kommunkoncernens soliditet skall beaktas vid sådana strategier.

4.4 Särskilda riktlinjer för placeringar som avser långfristiga ändamål

Kommunfullmäktige kan fastställa att viss del av likviditeten skall användas för långfristiga ändamål t ex för framtida pensionsutbetalningar och därför skall placeras enligt andra regler än vad som gäller för likvida medel enligt ovan.

I dokumentet Pensionsfonden – övergripande mål och strategi, framgår hur del av pensionerna ska tryggas. Placering av pensionsmedel i en särskild sk pensionsportfölj regleras i bilaga 1, Placeringspolicy för förvaltning av pensionsfonden.

4.5 Extern förvaltning av kommunens medel

Om kommunala medel skall förvaltas av extern förvaltare skall särskilda avtal upprättas mellan kommunen och den externa förvaltaren. Av avtalet skall framgå att kommunens medel skall förvaltas i enlighet med den finanspolicy kommunfullmäktige har beslutat om.

Av avtalet skall också framgå att likvida medel skall behandlas som klientmedel för att kommunen inte skall ta någon kreditrisk.

5 Skulder

5.1 Allmänt

Upplåning får genomföras för långfristiga finansieringar eller för att trygga kommunkoncernens kortfristiga betalningsberedskap.

Vid upplåning och skuldförvaltning skall kravet på låg risk beaktas och lägsta möjliga finansieringskostnader eftersträvas vid den valda risknivån.

Upplåning som uteslutande syftar till att skaffa medel för placering med ränteförtjänst (arbitrageaffär) är inte tillåtet. Detta får dock inte förhindra att upplåning sker vid en tidpunkt som bedöms vara lämplig för senare finansiering.

Värdepapperisering med pantsättning av viss utvald tillgångsmassa får inte urholka bolagens säkerhetsmassa och därmed försvåra kommunkoncernens framtida upplåningsmöjligheter.

Nya former av upplåning prövas i kommunstyrelsen före användning.

För att uppnå låga finansieringskostnader måste konkurrensen i upplåningen upprätthållas. Kommunkoncernens enheter får inte sluta långfristiga kreditavtal som undanröjer konkurrensen mellan olika långgivare. Vid upptagande av lån eller användning av derivatinstrument ska anbud infordras på affärsmissiga grunder.

5.2 Kortfristig upplåning

Kommunkoncernens kortfristiga upplåning får ske genom:

- lån från kommunens majoritetsägda bolag till kommunen eller omvänt
- upplåning i bank eller finansinstitut
- utgivande av kortfristiga skuldebrev avsedda för den allmänna handeln eller ställda till viss juridisk person.
- lån på annat sätt eller från annan enligt kommunstyrelsens beslut

Löptid och räntebindningstid för kortfristig upplåning skall bestämmas med hänsyn till ränterisikbegränsning och aktuell likviditetsprognos.

5.3 *Långfristig upplåning*

Långfristig upplåning för kommunens och bolagens eget behov, samt eventuell vidareutlåning till bolagen med en löptid längre än ett år, skall ske enligt denna policy. På delegation från kommunstyrelsen fattar ekonomichefen beslut, väljer finansieringsinstrument, långgivare samt när i tiden transaktionen skall genomföras.

I samband med beslut om årsbudget fattar kommunfullmäktige beslut om storleken av kommunens långfristiga nyupplåning som skall gälla för budgetåret.

5.4 *Finansiell leasing*

Finansiell leasing jämföras med upplåning och omfattas av reglerna för upplåning i denna policy.

6 **Borgen och garantier**

Kommunal borgen och garantier lämnas i princip endast till företag ingående i kommunkoncernen. Kommunal borgen beslutas av kommunfullmäktige.

När beslutet, att medge kommunal borgen, har vunnit laga kraft, får underskrift av handlingar ske. Kommunal borgen tecknas enligt kommunstyrelsens särskilda beslut om firmatecknare.

7 **Styrning och rapportering**

7.1 *Styrning*

För att fastställa likviditetsflödet inom kommunkoncernen skall kommunen och bolagen upprätta detaljerade likviditetsbudgetar. Dessa sammanställs av kommunens ekonomichef.

Bolagen skall fortlöpande samråda med ekonomichefen i finansiella frågor och i god tid informera finansfunktionen om alla finansiella behov såsom upplånings- och placeringsbehov.

7.2 *Kontroll, Rapportering och Uppföljning*

Kommunen skall ha rutiner som säkerställer god kontroll, rapportering, uppföljning och utvärdering. Det är därför av stor vikt att det finns en ändamålsenlig organisation, klara rutiner och ett fungerande kontrollsystem i form av en utvecklad ränteriskhantering, en uppföljning via benchmark och rapportkrav.

7.2.1 **Kontroll**

För att åstadkomma intern kontroll skall administrationen av löpande finansieringsavslut, handhavande av aktuell dokumentation – reverser, avtal, borgensförbindelser – bokföring av ingångna avtal, överföring av pengar mellan långgivare, kommunala företag, placeringsinstitut, banker och kommunen/bolaget handhas av ekonomifunktionen.

Vidare skall förutom behörig person som genomfört en affär ytterligare en person kontrollera att affären är i överensstämmelse med finanspolicyn och riktlinjedokumentet.

Vid finansiella transaktioner skall delegationer och attesträtter vara upprättade samt kontinuerligt vid behov uppdateras. Dessa delegationer skall registreras och arkiveras hos ekonomifunktionen. Delegationerna/fullmakterna skall distribueras till aktuella parter med behov av dessa.

7.2.2 Rapportering

För att ge kommunens ledning kontinuerlig information som rör medelsförvaltningens utveckling, skall ett väl fungerande rapportsystem finnas. Kommunens och bolagens placerings- och låneportföljers sammansättning samt den finansiella riskexponeringen i övrigt skall regelbundet och minst i samband med VUP 1 och delårsrapport sammanställas och rapporteras till kommunstyrelsen. Rapporteringen skall separat redovisa kommunen och koncernen. Härutöver skall en sammanställning av kommunens finansiella positioner rapporteras månadsvis till finansutskottet. Avvikelse från fastlagd policy skall snarast rapporteras.

7.2.3 Uppföljning

Uppföljning mot finanspolicy och riktlinjedokument bör ske fortlöpande vid varje transaktion. Utvärdering mot benchmark bör ske och i den omfattning som befinner sig nödvändigt och avrapporteras i den omfattning övrig rapportering sker.